

Samenvatting onderzoek “Inwoners aan het woord 2020”

Opzet onderzoek en gebruik resultaten

Tweejaarlijks voert de gemeente Ede “Inwoners aan het woord” uit. In oktober/november 2020 zijn 4.000 willekeurig geselecteerde inwoners van 15 jaar en ouder uitgenodigd voor het onderzoek. In totaal hebben 1.225 inwoners de vragen beantwoord; via internet, op papier of telefonisch, een respons van 31%.

De onderzoeksresultaten worden gebruikt voor monitoring van beleidseffecten, in de programmabegroting en programma's als duurzaamheid, voedsel en levendig centrum; monitoring van ontwikkelingen in het sociaal domein; als input voor de Duurzame Energie Monitor, de Impactmonitor COVID-19 en de Staat van Ede en voor (verbeter)acties op thema's als duurzaamheid, dienstverlening, communicatie en participatie. In deze samenvatting staan de belangrijkste uitkomsten beschreven. Waar mogelijk zijn de uitkomsten vergeleken met landelijke cijfers en met voorgaande jaren.

Duurzaamheid

Vrijwel alle respondenten geven aan dat zij iets doen aan duurzaamheid; 97% scheidt afval (91% in 2014), 67% gebruikt de fiets/OV bij korte afstanden en 45% isoleert de woning en eet minder vlees. De grootste toename is te zien in het aandeel huishoudens met zonnepanelen: een verdrievoudiging sinds 2014. Twee op de vijf respondenten wil actief betrokken worden bij het aardgasvrij maken van hun wijk. 35% wil alleen geïnformeerd worden, 20% weet het nog niet en 5% beslist hier niet over of wil niet van het gas af.

Voedsel

Steeds meer inwoners kopen streekproducten; in 2013 kocht 53% weleens streekproducten, in 2020 is dat 85%. Het aandeel respondenten dat geregeld voedsel weggooit (22%), is gedaald sinds 2016 (30%). 45% van de respondenten is minder vlees gaan eten. Vooral het percentage inwoners dat dagelijks vlees eet, is afgenomen; van 29% in 2018 naar 22% in 2020. In de dorpen/buitengebied is dagelijks vlees eten gebruikelijker dan in Ede-stad. 29% van de inwoners eet voldoende groente/fruit, iets meer dan landelijk.

Gezondheid en participatie

Edenaren beoordelen hun gezondheid met een 7,6 (net als landelijk). 15% van de respondenten voelt zich vanwege gezondheidsproblemen matig of ernstig belemmerd in deelname aan het maatschappelijk leven; onder 75-plussers is dat een derde. Hoewel zelfredzaamheid na het 75e levensjaar duidelijk afneemt, is de langjarige trend dat steeds meer ouderen op hogere leeftijd zelfredzaam blijven. Ruim vier vijfde van de 75-plussers vindt dat hij/zij zich “goed kan redden” en 5% vindt dat niet; deze groep krijgt ondersteuning, of kan - indien nodig - bij anderen terecht voor informele hulp. Ruim een vijfde van de 75-plussers zegt dat zij liever (16%) of zeker (6%) *geen* beroep willen doen op hun sociale netwerk als zij zelf hulp nodig hebben.

Mantelzorg

17% van de respondenten geeft minimaal 1 keer per maand mantelzorg, net als vorige jaren. Ook het aantal dagelijkse mantelzorgers is stabiel (6%). Een derde van de mantelzorgers voelt zich belast door de zorg; het merendeel ‘enigszins belast’. Het aandeel mantelzorgers dat zich tamelijk tot zwaar belast voelt, daalt tot 6% in 2020. Van de *dagelijkse* mantelzorgers voelt 17% zich tamelijk tot zwaar belast; ook dat aandeel daalt. 20% van de mantelzorgers maakt gebruik van ondersteuning, vooral van informatie en advies en praktische hulp. Ontvangers van mantelzorgondersteuning zijn positiever over de kwaliteit van de ondersteuning dan in 2016 en voelen zich daardoor minder belast. Ook weten zij steeds beter waar zij terecht kunnen voor hulp.

Informele en betaalde hulp

Het merendeel van de inwoners kan voor onbetaalde hulp of zorg terecht bij zijn of haar partner/gezin of bij familie. Voor lichte hulp (klusjes, planten water geven) kunnen veel inwoners ook terecht bij vrienden, burens. Inwoners zijn iets meer dan in 2018 geneigd hun sociale netwerk om hulp te vragen, vooral bij geldzaken. 20% van de respondenten krijgt hulp van anderen dan gezinsleden bij de huishouding, verzorging, vervoer of administratie. Dat is vooral informele hulp. Alleen hulp bij de huishouding is vaker betaald dan onbetaald.

Eenzaamheid

Een derde van de respondenten voelt zich eenzaam: 28% matig en 5% ernstig eenzaam. Dat is gelijk aan 2018 en iets lager dan landelijk. Hoewel uit de Edese cijfers geen algehele toename van eenzaamheid door corona blijkt, ervaren veel mensen wel een nadelige invloed op hun sociale leven. Voor sommige groepen in de samenleving geldt dat eenzaamheid wel dégelijk is toegenomen. Het aandeel alleenwonenden in Ede dat zich eenzaam voelt, steeg van 43% in 2018 naar 60% in 2020. Onder alleenstaande 65-plussers is sprake van een stijging van 56% naar 62%. Ook eenzaamheid onder jongeren nam sterk toe; van 25% in 2018 naar 36% in 2020. Ruim een kwart mist gezelligheid en mensen om zich heen, twee keer zoveel als in 2018.

Opvoeding

28% van de respondenten met kinderen in de leeftijd van 0 tot 23 jaar maakt zich weleens zorgen over de opvoeding, het gedrag of de ontwikkeling van hun kind(eren); iets minder dan in 2018. De helft van de ouders van kinderen tot 12 jaar en een derde van de ouders van 12 tot 23-jarigen krijgt een paar keer per maand of vaker advies van familie, vrienden of professionals, of praat met hen over de opvoeding.

Circa 80% van de ouders die weleens opvoedadvies krijgen, is tevreden over het advies en een kleine groep is niet tevreden. Dat geldt zowel voor advies van familie/vrienden als dat van professionals zoals CJG. 78% van de ouders kent het CJG. Ouders met jonge kinderen hebben relatief het meest contact met CJG.

Inkomen en schulden

Ruim 70% van de respondenten houdt een beetje of veel geld over van het huishoudensinkomen. Bijna een op de vijf zegt precies rond te kunnen komen van het huishoudensinkomen en een kleine groep moet spaarmiddelen aanspreken (3%), of zich in de schulden steken (2%). De financiële situatie van de meeste respondenten is in 2020 iets beter dan in 2018. De helft van de respondenten heeft een hypotheekschuld en 9% heeft een studieschuld. Een kleine groep heeft een andere schuld of lening (2,5%).

Tevredenheid met het leven

90% van de respondenten beoordeelt het leven met een rapportcijfer 7 of hoger, 6% geeft een 6 en 4% geeft een onvoldoende. Het gemiddelde cijfer is een 7,7. Waar in voorgaande jaren nauwelijks verschil was tussen leeftijdsgroepen, zijn in 2020 jongeren duidelijk minder tevreden met hun leven dan respondenten van andere leeftijden. Dat komt vermoedelijk door de impact van de coronamaatregelen. Ook landelijk onderzoek wijst uit dat jongeren tot de groepen behoren die het meest worden getroffen door de coronamaatregelen. Ook inwoners met een laag inkomen, inwoners met gezondheidsproblemen en sterk eenzame inwoners zijn aanzienlijk minder tevreden met hun leven dan gemiddeld.

Cultuur

De waardering van het culturele aanbod is in 2020 minder positief dan in voorgaande jaren; 63% van de respondenten vindt dat er voldoende of veel aanbod is. Mogelijk is de waardering lager omdat vanwege corona zowel het aanbod als de toegankelijkheid van cultuur sterk afnam. Van de inwoners die een mening hebben over het aanbod, vindt 82% het aanbod (een beetje) interessant, vrijwel gelijk aan 2018.

Sport

Het aantal sportende Edenaren is al jarenlang vrijwel constant; bijna zes op de tien inwoners doet aan sport. Twee vijfde van de respondenten sport bij een club, vereniging of op een andere manier in groepsverband. Bezoekers/gebruikers van gemeentelijke sportaccommodaties beoordelen deze gemiddeld met een 7,5.

Buitengebied

Het aantal inwoners dat gebruik maakt van bewegwijzerde fiets- en wandelroutes in het buitengebied stijgt sinds 2016. Twee derde van de respondenten maakt weleens gebruik van fiets- en wandelroutes, waarvan de helft geregeld of vaak. Inwoners beoordelen fietsroutes met een 7,8 en wandelroutes met een 7,7. Ook ruiterroutes en MTB-routes in Ede krijgen een hoge waardering; ruiterroutes een 7,4 en MTB-routes een 8,3.

Ede Centrum

De algemene waardering voor Ede Centrum neemt steeds verder toe; van een 6,1 in 2016 naar een 6,6 in 2020. Parkeren, winkels, horeca en sfeer scoren (iets) hoger dan in 2016. Groen, cultuur en vooral aanbod van activiteiten en festivals scoren lager, vermoedelijk vanwege corona.

Het wekelijks bezoek aan Ede Centrum is lager (29%) dan in 2018 (34%), mogelijk ook mede door corona.

Gemeentelijke dienstverlening, informatievoorziening en bewonersparticipatie

Twee derde van de inwoners is tevreden over de dienstverlening, net als in 2018. Kritiek van inwoners die ontevreden of neutraal zijn, richt zich vooral op openingstijden, bereikbaarheid en wachttijden (balie en telefonisch), de houding van medewerkers en de soms bureaucratische werkwijze van de gemeente.

Over de informatievoorziening is 75% tevreden (79% in 2018). Enige onvrede is er over onduidelijke of te weinig informatie, veelal over werkzaamheden en bouwplannen.

Ruim de helft van de respondenten had het afgelopen jaar contact met de gemeente. Circa 80% is tevreden over het contact en de afhandeling van hun aanvraag/melding; 87% kreeg (uiteindelijk) wat men wilde. Van respondenten die meer dan 1 contact over een product/dienst hadden kreeg 60% dit binnen de beloofde termijn geleverd, 14% te laat, 14% niet, maar met toelichting en 12% kreeg niets en ook geen toelichting. Aanvragen van documenten doen inwoners net zo lief via de website als bij de balie, terwijl in 2018 nog een grote voorkeur voor de balie bestond. 65-plussers kiezen vooral de balie, maar vaker digitaal dan in 2018.

De helft van de respondenten wil **meedenken** met de gemeente over de woonomgeving en de toekomst van Ede; het liefst via enquêtes, op grote afstand gevolgd door fysieke of online bijeenkomsten en social media.

Buurtvoorzieningen, verkeer en vervoer

80% tot 90% van de inwoners is tevreden over winkels, onderwijs, gezondheidszorg en groen in de buurt. Het minst tevreden is men over ontmoetingsplekken (54%). 80% tot 90% van de Edenaren is tevreden over de bereikbaarheid van hun buurt met de auto en over de fietspaden en fietsroutes van en naar de buurt, iets meer dan in 2016. In Ede-stad is 76% tevreden over het OV, in de dorpen is dat 59%. De tevredenheid over verkeersveiligheid en parkeren in de buurt is in Ede-stad iets gestegen en in de dorpen iets gedaald.

Inwoners signaleren een duidelijke toename van **zwerfafval** in de gemeente Ede; in hun eigen buurt zien zij een lichte toename. Ruim de helft van de respondenten zegt weleens zwerfafval op te ruimen.